

УДК 340:378.4.09(477.83-25)"177/186"

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ У СКЛАДІ АВСТРІЙСЬКОЇ МОНАРХІЇ В ЕПОХУ ПРОСВІТНИЦТВА

В. Кахнич

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000,
e-mail: volodymyr.kakhnych@lnu.edu.ua*

Досліджено розвиток та функціонування юридичного факультету Львівського університету у складі Австрійської монархії в епоху Просвітництва. З'ясовано, що важливим елементом, який впливав на становлення відновленого Йосифом II Львівського університету, зокрема, його юридичного факультету, були наукові стажування викладачів за кордоном, які давали можливість удосконалити чи здобути необхідні знання. Встановлено, що на освітні реформи істотно впливали централізація, прагнення до уніфікації та «систематичний порядок» (за висловом імператриці Марії-Терезії): те, що було добрим і правильним для коронного краю, мусило бути таким для усієї країни. Для такої освітньої уніфікації необхідно було створити передумови, тож розпочалося укладання підручників, посібників та рекомендацій для написання навчальної літератури. Реформування освіти у Королівстві Галичини та Володимирії зокрема й імперії Габсбургів загалом було підпорядковане суто практичним цілям. Висвітлено тенденції розвитку юридичної освіти та науки у Львівському університеті в епоху Просвітництва.

Ключові слова: юридичний факультет, Львівський університет, Австрійська монархія, епоха Просвітництва.

Юридичний факультет Львівського університету мав і має тісний зв'язок з провідними європейськими вишами, що по-різному залишили свій відбиток у той чи інший період діяльності факультету. Як відомо, відновлений австрійським імператором Йосифом II Львівський університет (його урочисте відкриття відбулося 16 листопада 1784 року) складався з чотирьох факультетів – філософського, теологічного, юридичного та медичного. Головним керівним органом університету була консисторія, до складу якої входили ректор, декани та сеньйори (найстарші за віком і стажем професори) [6, с. 63–66]. Усі поточні справи на факультетах вирішували професорські колегії, очолювані деканами.

Навчання у Львівському університеті наприкінці XVIII – на початку XIX століть, полягало в тому, що його студенти спершу три роки студіювали на філософському факультеті, який вважався підготовчим (тут викладали гуманітарні, природничі та технічні дисципліни), а після його закінчення переходили на один із трьох інших факультетів, де вчилися упродовж чотирьох років [3, с. 50]. Якщо говорити про загальнодержавні реформи освіти і науки в імперії Габсбургів наприкінці XVIII століття, то за зразок тут бралися освітні стандарти університетів протестантських держав, у яких не було надмірного релігійного догматизму, притаманного на той час католицьким країнам. Відомий тогочасний правник Карл фон Мартіні писав: «Правдою, на жаль, є те, що у порівнянні з протестантами, ми значно відстали. Однак, правдою є і те, що за кілька останніх років це відставання скоротилося. Незабаром ми, з Божою поміччю і завдяки нашій терплячості та наполегливості, наздоженемо їх» [16, с. 27–29].

Тенденції розвитку освіти та науки в епоху Просвітництва – орієнтування на раціоналізм, у тому числі й у соціальній сфері, важливими для процесу реформування освіти в імперії Габсбургів, зокрема й у Львові, були дисципліни, які регламентували правове та політичне співжиття людей [14, с. 142–143].

Проте, попри реформи в освітній сфері, досить довго побутував і певний традиціоналізм. Виразним свідченням цього є хоча б надання юристам аж до останньої третини XVIII століття наукового ступеня доктора обох прав (*Dr juris utriusque*), тобто цивільного та канонічного. Лише згодом, за поданням Ф. Шрьоттера, цю норму реформували [10, с. 178–180]. Наголосимо також, що з огляду на специфіку управління Габсбурзької імперії було небезпечним відверто розмірковувати на університетських кафедрах про юридичні підвалини державного устрою. Традиційне уявлення про те, що публічне право (*jus publicum*), як частина державного інтересу належить до державної таємниці (*Arcana Imperii*) зберігалось тут довше, ніж на компактніших територіях німецьких земель [12, с. 715–718]. Один із дослідників писав: «Жодне публічне вчення, жодна наукова дисципліна не є такою заплутаною, як ті, що визначають права правителя та права народу, і дуже важко викладати їх в університеті. Йдеться про державне право. Так само уважно варто ставитися і до вчення про обов'язки держави, адже у цих джерелах права князів земель і права народу [...] дуже нечітко сформульовані» [18, с. 75–78].

Відзначимо, що важливим елементом, який впливав на становлення відновленого Йосифом II Львівського університету, зокрема, його юридичного факультету, були наукові стажування викладачів за кордоном (*Peregrinatio Academica*), які давали можливість удосконалити чи здобути необхідні знання [10, с. 178–181].

На освітні реформи істотно впливали централізація, прагнення до уніфікації та «систематичний порядок» (за висловом імператриці Марії-Терезії): те, що було добрим і правильним для коронного краю, мусило бути таким для усієї країни. Для такої освітньої уніфікації необхідно було створити передумови, тож розпочалося укладання підручників, посібників та рекомендацій для написання навчальної літератури. Наголосимо, що окремі предмети взагалі не були забезпечені підручниками, тому професорам рекомендували їх написати.

У навчальному процесі використовували також праці протестантських авторів (інколи їх навіть рекомендували до викладання), однак при цьому акцентувалося на неприпустимості антигабсбурзьких чи антикатолицьких висловлювань (дозвіл на використання літератури авторства вчених-протестантів у навчальному процесі мали надати інстанції, які відповідали за цензуру).

Для вивчення публічного права в університетах імперії Габсбургів використовували передовсім праці Г. Бемера та Г. Гроціуса, природного права – К. Вольфа, С. Пуфендорфа, К. Мартіні, феодального права – Й. Шильтера, судової практики – С. Штрика та Г. Бемера, приватного права – С. Штрика та Й. Гайнеціуса, історії імперії та державознавства – Г. Струве, Й. Пюттера та Г. Ахенвалля, канонічного права – Ф. Ріггера та Г. Бемера [16, с. 28–30].

Окрім безпосередньої освітньої діяльності, реформовані університети повинні були зробити свій внесок у справу покращення загального добра держави та трудової моралі її населення. У прихильників освітньої реформи мала скластися думка, що освічений правитель повинен очікувати від цієї реформи лише покращення, не остерігаючись освічених мас. «Загальне правило вчить кожного знати справжні обов'язки свого стану і любити їх як єдине джерело свого щастя», – писав Готфрід ван Світен у листі до В. Каунітца [18, с. 74–78].

Просвітницький рух мав стабілізуючий, гармонізуючий вплив, стримуючи революційні виступи, впроваджуючи нові ідеї еволюційним шляхом. Проте реформи не мали стати настільки радикальними, «щоб кожен зокрема і всі загалом вивчали все». Навпаки: вчити треба було, керуючись потребами загального суспільного блага й держави. Тому серед реформаторів освіти побутували думки й про скорочення кількості університетів чи напрямів підготовки, про запровадження нових навчальних курсів, про те, щоб зробити університети доступними лише для небагатьох дуже талановитих студентів. Зокрема, в одному циркулярі йшлося: «Треба подбати про те, щоб кількість тих, хто вчиться писати і читати, була максимально великою, а кількість тих, хто вивчає вищі предмети, – істотно меншою, а до університетських студій треба допускати лише тих, хто має особливий талант» [15, с. 454–457].

За твердженням одного із тогочасних шкільних інспекторів, «суспільне благо вимагає, щоб знання народу не виходили за межі його занять, інакше він не схоче робити того, що йому належить робити» [18, с. 70–73].

В Австрії, де державна влада, керуючись необхідністю, проводила реформи швидко, влада на місцях також мусила діяти жорстко. Відповідно, інтенсивною була і діяльність освітніх закладів: вона ґрунтувалася на чітких планах і концепціях. Для університетів це означало, як висловився імператор Йосиф II, «що факультети [...] повинні залучати до своїх студій не вчених, а лише державних чиновників. Тому на цих факультетах треба вивчати лише те, що слухачі зможуть відразу застосувати для добра держави» [5, с. 168–189].

Саме загальне добро держави (*Salus publica*) визначало статус окремої науки та усієї системи освіти загалом. Прагнення до щораз більших досягнень загального добробуту зумовили пріоритетне значення практичної та раціональної цілеспрямованої діяльності. Як висловився Г. Ван Світен, університети повинні «готувати громадян, які знають свої обов'язки, усвідомлюють їх і готові їх виконувати, готувати чиновників, здатних працювати у різних галузях державного управління, радників уряду, які керуються принципами, що відповідають державному устрою та моралі» [10, с. 177–188].

Реформування освіти у Королівстві Галичини та Володимирії зокрема та імперії Габсбургів загалом було підпорядковане суто практичним цілям. Наприклад, у Віденському університеті, де ще у 1730-х роках існувала низка юридичних кафедр, наприкінці XVIII століття їхню кількість зменшили до п'яти, чим досягли стандартної для усіх реформованих університетів кількості. Це відбулося й тому, що викладачів давньої історії перевели з факультету мистецтв на юридичний. Там ця дисципліна отримала новий зміст і на перший план вийшли історія імперії та державознавство – необхідні допоміжні дисципліни публічного права. Кафедри юридичного факультету Віденського університету мали таке спрямування: перша відповідала за романо-германське публічне право, загальне публічне право та німецьке феодальне право, друга – за канонічне право, третя – за пандекти (кодекс давньоримських законів) і кримінальне право, четверта – за природне право, юридичні установи та історію права, п'ята – за юриспруденцію. Така система була визнана обов'язковою для усіх університетів Габсбурзької монархії, зокрема і для Львівського університету. Запроваджений за часів Марії-Терезії канон істотно не змінили й наступні реформи: він зберігався аж до XIX століття [7, с. 204–206].

На юридичному факультеті Львівського університету особливе значення відводили й такій навчальній дисципліні, як бухгалтерський облік (наголосимо, що

викладання блоку т. зв. економічних дисциплін до 1939 року входило до обов'язків викладачів юридичного факультету), адже у Королівстві Галичини та Лодомерії існувала необхідність поживати економічну діяльність [16, с. 14–19]. Звісно ж, наголос на економічні дисципліни не міг похитнути панівного становища юриспруденції у сфері державної політики [7, с. 202–214].

Оскільки професори, читаючи свій предмет, повинні були ознайомити студентів із його історичним розвитком – історією права та історією писемності (*historia juris et historia litteraria*), як складовими будь-якої дисципліни, то цим було закладено початки «державної журналістики». У викладанні приватного права, римського права і загального права орієнтиром було природне право та сучасний звичай (*usus modernus*). Окрім того, з метою виховання державницької свідомості та патріотизму, рекомендувалося викладання права батьківщини (*jus patrium*). У викладанні канонічного права завданням держави було забезпечити належну повагу громадян до віри й Церкви. При викладанні публічного права треба було демонструвати велич цісарської влади та пріоритет держави над іншими інституціями. Власне таким було бачення освіти для тих, хто планував присвятити себе державній службі. Натомість підготовка простого адвоката не передбачала вивчення перелічених вище дисциплін, а дозволяла певні зміни у навчальному плані [7, с. 201–212].

Наведемо, для прикладу, вчення К. Вольфа про природне право і загальне публічне право. Його праці мали значний вплив на юридичну освіту та науку в багатьох європейських університетах досліджуваного періоду, передусім Габсбурзької монархії. Це пояснюється привілейованим становищем Церкви та її впливом на більшість сфер суспільного життя. Завданням реформаторів був перехід до світського обґрунтування ролі наук і зміцнення позицій правителів, а це, з огляду на потужну традицію, не могло відбутися без відмови від принципів поглядів і позицій. Тому і природне право, і загальне публічне право залишалися важливими дисциплінами серед переліку предметів, які підлягали реформуванню [8, с. 221–257].

Наука, у тому числі юридична, ставала щораз більш світською та керувалася загальноновизнаними і позачасовими принципами. Реформи не повинні були зачіпати основ світогляду і розуміння ролі держави, однак водночас мали стимулювати покращення ситуації в державі. Вчення К. Вольфа якраз відповідало цим вимогам, оскільки було раціональним, спиралося на достойну схоластичну традицію, виступало за щастя людства та добробут держави [13, с. 20–22].

Оскільки К. Вольф обстоював сильну, єдину релігію в державі і вважав спільноти, які не мали релігійного підґрунтя, нежиттєздатними, наголошував на тому, що основними обов'язками держави (а в деяких питаннях і Церкви) є турбота про громадян і контроль над ними, то йому вдалося запропонувати теоретично переконливе вирішення проблеми реформування цих двох інституцій – держави і Церкви. Його державно-правове вчення допомогло вирішити проблему нового державно-церковного права. Воно не ставило під сумнів компетенцію Папи Римського у релігійних і суміжних питаннях та не заперечувало пріоритетної ролі держави у світських питаннях. Завдяки К. Вольфу стало можливим чітко розмежування повноважень Церкви і держави на користь останньої. Проте це вчення мало і противників, які бачили у ньому небезпеку тотальної секуляризації. Однак поширення нових ідей не можна було спинити, адже сама імператриця Марія-Терезія їх підтримувала. Та деякі вимоги К. Вольфа, приміром, вимога до більшої толерантності чи світськості, викликали спротив навіть найрішучіших

реформаторів. Це стало причиною того, що крім К. Вольфа, до викладання у Віденському університеті залучили старших протестантських юристів природного права Пуфендорфа і Гроціуса [18, с. 171–187].

Перейдемо до наступного аспекту: вчення про природне право було в Австрії частиною канону реформованої юриспруденції. Якщо у моделі, запропонованій університетами німецьких міст Галле та Геттінгена, воно поступово втратило своє значення й існувало лише, як основа для позитивістського правопорядку та його легітимності, то в Австрії воно, навпаки, набуло значної вагомості. Католицька Австрія не могла відмовитися від статично-нормативного обґрунтування своєї правової системи. На переконання її правників, мораль і право не можна повністю відділити одне від одного, як цього вимагав Тома Аквінський, принаймні на рівні логічного обґрунтування. Якщо ж припустити існування загального Божого порядку, то це полегшить осмислення позитивістського правопорядку, а також сучасних методів і змісту окремих дисциплін. На цій основі можливим стало запозичення досвіду протестантів і отримання правничих знань і навичок [19, с. 147–154].

Особливості мало й викладання загального публічного права. Спершу цей предмет розглядали, як загальну дисципліну, що обґрунтовує державне право країв. Подальша «історизація» юриспруденції через нормативність цього предмета зробила його непотрібним. На німецьких землях його розглядали, як частину практичної філософії, що не належить до юридичних наук. Проте актуальна для Австрії проблема взаємовідносин держави і Церкви та турбота про суспільне благо не дали змоги відмовитися від викладання цієї дисципліни. У розпорядженні австрійської Комісії у справах навчання йшлося: «На всіх лекціях професори, пояснюючи суть загального державного права, повинні ознайомити студентів із правдивими принципами, які лежать в основі цієї науки і навчити відрізняти ці принципи від несправжніх і заперечувати їх. [...] Окрім того, керуючись ідеями держави загального добробуту, професорам треба обґрунтовувати існування державної влади, корисність і необхідність влади імператора, її недоторканість, а також обов'язок підданих коритися цій владі. Необхідно також захищати студентську молодь від надуманих противниками монархії шкідливих учень» [10, с. 178–185]. Це вказує на тісний зв'язок юриспруденції та камералізму в Австрії.

Обидва предмети мали на меті обґрунтувати право правителя на керівну роль у суспільстві та його обов'язок турбуватися про загальний добробут. На підтвердження наведемо цитату Й. Зоненфельса, який у своєму листі до Г. Ван Світена писав: «Ведучи мову про зв'язок політичних наук з іншими частинами юриспруденції, варто мати на увазі, що основою усіх правничих знань є природне право; загальне державне право, яке тлумачить взаємні зобов'язання держави та її громадян і взаємовідносини Церкви і держави.

Політичні науки виводять загальні принципи державного управління у всіх його різноманітних проявах з природи громадянського суспільства. Ця природа є також основою для філософії законодавства у сфері громадській, кримінальній, політичній. Історичний досвід дає нам достатньо прикладів цього» [3, с. 12–21]. Очевидно, що йдеться лише про модифікації основного зразка. Однак вони є типовими та важливими для розвитку науки. Свідченням спроб поєднати у викладанні нові й традиційні уявлення є праця Ф. Шрьоттера «*Ratio Studii Juridici in Universitate Vindobonensi*» («До питання про юридичні студії у Віденському університеті»), опублікована 1775 р. [12, с. 22–35].

Отже, нове розуміння науки, яке зародилося у Львівському університеті та інших університетах Австрійської імперії, характеризувалося тим, що, крім

«юридизації», відбувалася також «історизація» правничих дисциплін. Звісно, що такий методичний підхід до дисциплін мав і певні неточності. Проте він дещо відмежувався від традиції, від авторитетів, сформував нові еталони, зробивши їх більш гуманістичними. З іншого боку, практика наукових суджень, базованих на пізнанні та дедукції, уможливила об'єктивну глибоку оцінку традицій і досягнень людства минулих епох. Ця «історизація» мусила «порозумітися» з новою юриспруденцією, яка в епоху Просвітництва набула статусу легітимізуючої нормативної провідної науки. Були запроваджені нові предмети – історія імперії та державознавство.

Австрійські реформи у галузі освіти і науки, як частина католицького просвітництва, попри значні особливості та відмінності, ґрунтувалися на запозиченому у протестантів досвіді реформування духовної та наукової сфер. Окрім впливу на формування державної єдності («одержавлення») і покращення життя в австрійських землях, ці реформи уможливили нове, небачене доти надконфесійне порозуміння у принципових наукових чи політичних питаннях.

Прагнення освічених монархів з династії Габсбургів зробити науку корисною, а освіту – практично зорієнтованою, вплинули на запровадження «короткотривалих навчальних курсів», єдиних для всієї держави підручників, спричинили реорганізацію кафедр.

Список використаних джерел

1. Кахнич В. С. Розвиток правової науки та освіти на юридичному факультеті Львівського університету за часів Австрії та Австро-Угорщини // Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2010. Вип. 50. С. 66–68.
2. Кахнич В. С. Юридичний факультет в історії Львівського університету (1661–1919 рр.) // Актуальні проблеми прав людини, держави та правової системи: матеріали ІХ міжнародної студентсько-аспірантської наукової конференції (14–16 травня 2010 року). Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. 2010. С. 52–54.
3. Кахнич В. С. Юридична освіта і наука у Львівському університеті (1661–1939): монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 320 + вкл.
4. Качмар В. М. Львівський національний університет імені Івана Франка. Історичний нарис // Літопис випускників Львівського національного університету імені Івана Франка. Київ, 2010. С. 12–51.
5. Крикун М. Львівський університет австрійського періоду (1784–1918) // Encyclopedia. Львівський національний університет імені Івана Франка: в 2 т. Т. 1 : А–К / вид. рада : І. О. Вакарчук (голова), М. В. Лозинський (заст. голови), Р. М. Шуст (заст. голови), В. М. Качмар (відп. секретар) та ін. Львів: ЛНУ ім. І. Франка. 2011. С. 38–53.
6. Białynia-Chołoddecki J. Trynitarze. Lwów, 1911. 100 s.
7. Bruckner J. Staatswissenschaften, Kameralismus und Naturrecht. München, 1977. 781 s.
8. Fogel H. Karl Anton von Martini. Anmerkungen zu seiner Staats- und Rechtsphilosophie. Frankfurt, 1979. S. 391.
9. Hammer K. Historische Forschung im 18. Jhd. Bonn, 1976. 432 s.
10. Hammerstein N. Auklärung. München, 2005. S. 249.
11. Hammerstein N. Historia und Jus Publicum bei Leibniz // Studia Leibnitiana Sonderh, 1982. S. 335.
12. Hammerstein N. Jus Publicum Romano-Germanicum. Florenz, 1982. S. 717.
13. Hammerstein N. Thomasius und die Rechtsgelehrsamkeit // Studia Leibnitiana 11/1, 1979. S. 347.
14. Hersche P. Der Spätjansenismus in Österreich. Wien, 1977. S. 451.
15. Kink R. Geschichte der Kaiserlichen Universität in Wien. Wien, 1984. S. 752.
16. Kovacs E. Katholische Auklärung und Josephinismus. München, 1979. S. 387.

17. Sturmberger H. Studien zur Geschichte der Auklärung des 18. Linz, 1979. 370 s.
18. Wangermann E. Auklärung und staatsbürgerliche Erziehung (Österreich Archiv). München, 1978. S. 284.
19. Wolff C. Interpretationen seiner Philosophie und deren Wirkung. Hamburg, 1983. S. 317.

References

1. Kakhnych, V. (2010). Rozvytok prawowoi nauky ta osvity na jurydychnomy faculteti Lvivskoho Universytetu. *Visnyk Lvivskogo universytetu. Serija jurydychna*, 50, 66–68.
2. Kakhnych, V. (2010). *Juridical faculteti v istoriy Lvivskoho Universytetu (1661–1919)*. Aktualni problemy prav ludyny, derzavy ta prawowoi systemy: materialy IX miznarodnoi studentsko-aspirantskoi naukovoii konferencii (14–16 travnia 2010), 52–54.
3. Kakhnych, V. (2016). *Juridical osvita i nauka u Lvivskomy Universyteti (1661–1939)*. Lviv.
4. Kachmar, V. (2010). *Lvivskiyi nacionalnyi uniwersytet imeni Ivana Franka. Istorychnyy narys. Litopys vypusknnykiv Lvivskoho nacionalnogo universytetu imeni Ivana Franka*, 12–51.
5. Krykun, M. (2011). Lvivskiyi uniwersytet vengryjskego periodu (1784–1918). *Encyclopedia Lvivskogo nacionalnogo uniwersytetu imeni Ivana Franka*. Lviv, 38–53.
6. Białynia-Chołoddecki, J. (1911). *Trynitarze*. Lwow.
7. Bruckner, J. (1977). *Staatswissenschaften, Kameralismus und Naturrecht*. München.
8. Fogel, H. (1979). *Karl Anton von Martini. Anmerkungen zu seiner Staats- und Rechtsphilosophie*. Frankfurt.
9. Hammer, K. (1976). *Historische Forschung im 18. Jhd.* Bonn.
10. Hammerstein, N. (2005). *Auklärung*. München.
11. Hammerstein, N. (1982). *Historia und Jus Publicum bei Leibniz. Studia Leibnitiana Sonderh.*
12. Hammerstein, N. (1982). *Jus Publicum Romano-Germanicum*. Florenz.
13. Hammerstein, N. (1979). *Thomasius und die Rechtsgelehrsamkeit. Studia Leibnitiana*.
14. Hersche, P. (1977). *Der Spatjansenismus in Osterreich*. Wien.
15. Kink, R. (1984). *Geschichte der Kaiserlichen Universitat in Wien*. Wien.
16. Kovacs, E. (1979). *Katholische Auklarung und Josephinismus*. München.
17. Sturmberger, H. (1979). *Studien zur Geschichte der Auklärung des 18*. Linz.
18. Wangermann, E. (1978). *Auklarung und staatsbürgerliche Erziehung (Osterreich Archiv)*. München.
19. Wolff, C. (1983). *Interpretationen seiner Philosophie und deren Wirkung*. Hamburg.

*Стаття: надійшла до редакції 01.03.2017
прийнята до друку 22.03.2017*

THE FUNCTIONING OF LVIV UNIVERSITY LAW FACULTY IN THE AUSTRIAN MONARCHY DURING THE ENLIGHTENMENT

V. Kakhnych

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine,
e-mail: volodymyr.kakhnych@lnu.edu.ua*

The development and functioning of Lviv University Law Faculty during the Age of Enlightenment in the Austrian monarchy is investigated in the article. It is shown that Law Faculty of Lviv University has had close relationships with leading European universities, which have in a different way made an imprint on the faculty during certain periods of its functioning.

It was found that an essential influence on the formation of reestablished by Joseph II Lviv University, including its law faculty, was made owing to teachers scientific trainings abroad, which made it possible to improve or acquire the necessary knowledge. It is known that the grand opening of the university was held November 16, 1784 and consisted of four faculties - philosophical, theological, legal and medical. The main governing body of the university was consistory, which included the rector, deans and seniors (the oldest and experienced professors). All current affairs at the departments were resolved by the professorial board, headed by deans.

Learning at Lviv University in the late XVIII – early XIX century., consisted in the fact that his students for the first three years were studying at the Faculty of Philosophy, which was considered to be preparatory (here taught humanities, natural sciences and technical disciplines), and after graduation moved to one of the three other departments, where they had been studying for over four years. Speaking of national educational reforms in the Habsburg Empire at the end of the XVIII century, there as a sample were taken university educational standards of Protestant states not excessively religious in their dogmatism, which were characteristic for Catholic countries of that time. Thus, the noted lawyer of that time Carl von Martini wrote: «The truth, unfortunately, is that compared with Protestants, we are far behind. However, the truth is the fact that over the past few years the gap has decreased. Soon we, with God's help and with our patience and perseverance, catch them».

The trends of legal education and science at Lviv University during the Enlightenment are elucidated. Where the orientation to rationalism was traced, including the social sphere, important for the process of educational reform in the Habsburg Empire, including Ukraine, were the disciplines that regulated the legal and political coexistence of people existed.

Despite reforms in the sector of education certain kind of traditionalism was common for a long time. The clear indication of this is the lawyers' granting with the degree of Doctor of both (Dr juris utriusque), civil and canon law until the last third of the XVIII century. Only later, upon the submission of F. Shrottera, this rule was reformed. We also need to emphasize that due to the specific management of the Habsburg Empire it was dangerous to consider openly about the legal foundations of government at university departments. The traditional view that the public law (jus publicum) as part of the public interest belongs to the state secret (Arcana Imperii) remained here longer than on compact territories German states.

Thus, a new understanding of science, which originated in Lviv University and other universities in the Austrian Empire, was characterized by the fact that in addition to «juridization», there also was «historicalization» of legal disciplines.

Keywords: Faculty of Law, University of Lviv, the Austrian monarchy Enlightenment.